

JUSTITSMINISTERIET

Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 8. oktober 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Nina Lentz
Sagsnr.: 2020-0030-4724
Dok.: 1627342

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 1786 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 11. september 2020.

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 1786 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for det nuværende strafniveau ved vanvidskørsel?”

Svar:

1. Regeringen præsenterede den 6. februar 2020 udspillet ”Vanvidskørsel skal stoppes”. Udspillet indeholder ni konkrete tiltag fordelt på to fokusområder, der skal bekæmpe vanvidskørsel og styrke trygheden og sikkerheden på de danske veje.

I regeringens udspil er der foretaget følgende afgrænsning af de færdsels-overtrædelser, som betegnes som vanvidskørsel:

- uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder (straffelovens § 241, 2. pkt.),
- uagtsom forvoldelse af betydelig skade på nogens legeme eller helbred under særligt skærpende omstændigheder (straffelovens § 249, 2. pkt.),
- forsætlig forvoldelse af nærliggende fare for nogens liv eller førlighed (straffelovens § 252, stk. 1),
- særligt hensynsløs kørsel (færdselslovens § 118, stk. 10),
- kørsel med en hastighedsoverskridelse på mere end 100 pct. ved kørsel med over 100 km/t,
- kørsel med en hastighed på 200 km/t eller derover,
- spirituskørsel med en promille over 2,00.

2. Med regeringens udspil lægges der bl.a. op til at skærpe straffen markant for en række færdselsovertrædelser. Der lægges op til at skærpe straffen for de groveste hastighedsforseelser (dvs. hvor der køres mere end 100 km/t og hastighedsgrænsen er overskredet med mere end 100 pct. og kørsel med mere end 200 km/t), ulovlig kap- og væddekørsel, kørsel i frakendelsestiden, når frakendelsen er sket på grund af vanvidskørsel, samt for chikanekørsel, der hindrer politiets arbejde. Disse færdselsovertrædelser straffes i dag som udgangspunkt alene med en bøde, men der lægges op til, at straffen i førstegangstilfælde fremover som udgangspunkt skal være 20 dages ubetinget fængsel.

Der lægges endvidere op til at skærpe strafniveauet med indtil det halve for overtrædelse af straffelovens §§ 241, 2. pkt., og 249, 2. pkt., om henholdsvis uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse under særligt skærpende omstændigheder samt § 252, stk. 1, om forsætlig fareforvoldelse. Herudover lægges der op til at udvide straffelovens § 241, 2. pkt. og § 249,

2. pkt., så de groveste hastighedsovertrædelser også omfattes af opregningen af særligt straffskærpende omstændigheder.

3. Justitsministeriet har til brug for redegørelsen for det nuværende strafniveau for de lovovertrædelser, der indgår i regeringens definition på vanvidskørsel, indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”De groveste hastighedsovertrædelser

Færdselslovens regler om hastighed findes i kapitel 5 (§§ 41-43 b). De almindelige regler fremgår af § 41, mens § 42 indeholder de generelle hastighedsbegrænsninger, og §§ 43-43 b indeholder regler om hastighed for særlige typer af køretøjer. Sanktionen for overtrædelse af de nævnte regler fastsættes i medfør af færdselslovens § 118, stk. 1-5 og 10, § 125, stk. 1, nr. 3 og 4, og stk. 2, nr. 5, samt § 126, stk. 1, nr. 10 og 11.

Strafudmålingsreglerne i færdselslovens § 118, stk. 1-5, gælder også ved overtrædelser af lokale hastighedsgrænser fastsat i medfør af færdselslovens § 42, stk. 4 og 5, og som er tilkendegivet ved færdselstavler eller anden afmærkning, jf. færdselslovens § 4, stk. 1.

Overtrædelse af hastighedsgrænserne i færdselslovens §§ 42-43 a, eller af anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning er omfattet af klippekortordningen, hvis hastighedsoverskridelsen er på mere end 30 pct., jf. færdselslovens § 125, stk. 2, nr. 5. Ved kørsel med meget høje hastigheder er der mulighed for at frakende førerretten i medfør af § 126, stk. 1.

For kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer gælder tre bødetakster afhængig af, om hastighedsoverskridelsen finder sted på motorveje med en hastighedsgrænse under 100 km/t, på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km/t eller derover eller motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km/t eller på andre veje, dvs. strækninger i bymæssig bebyggelse, landeveje og motortrafikveje.

Ved overtrædelse af hastighedsbestemmelserne i færdselslovens §§ 42 og 43 begået under kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer (undtagen knallert) gælder følgende retningslinjer for anklagemyndighedens strafpåstand:

Hastigheds- overskridelse procent	Motorveje med til- ladt hastighed på under 100 km/t (kr.)	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km/t og motorveje med til- ladt hastighed på 100 km/t eller derover (kr.)	Alle andre veje (kr.)
Under 20	1.000	1.000	1.000
20-29	1.500	1.500	1.500
30-39	1.500	2.000	2.500
40-49	2.000	2.500	3.000
50-59	2.000	3.000	3.000
60-69	2.500	3.500	3.500
70-79	3.000	4.500	4.000
80-89	3.500	5.000	4.500
90-99	4.500	6.500	5.500
100 eller mere	5.000	7.500	6.000

Ifølge færdselslovens § 118, stk. 2, 2. pkt., skal der udmåles en skærpet bøde for hastighedsovertrædelser på motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km/t og motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km/t eller derover. Endvidere skal der efter § 118, stk. 4, udmåles en særligt skærpet bøde for overtrædelser begået på andre veje end motorveje og motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km/t, hvis hastighedsoverskridelsen er på 30 pct. eller derover. Skærpelserne, der følger af § 118, stk. 2 og 4, er indregnet i skemaet ovenfor.

Herudover betragtes det som en skærpene omstændighed ved fastsættelsen af bøden, at hastigheden har været 140 km/t eller derover, jf. færdselslovens § 118, stk. 3. Efter denne bestemmelse skal der ved kørsel med hastigheder på 140 km/t og derover lægges et særligt højhastighedstillæg oven i den bøde, som beregnes efter de eksisterende takster. Højhastighedstillægget finder anvendelse ved hastighedsovertrædelser på alle vejtyper, og uanset om hastighedsgrænsen er generel, lokal eller køretøjsbestemt.

Højhastighedstillæggets størrelse fastsættes på baggrund af den kørte hastighed. Der er ikke nogen øvre grænse, således at der i overensstemmelse med nedenstående retningslinjer også sker forhøjelse af højhastighedstillægget, hvis der er kørt med en hastighed på 240 km/t eller derover.

Højhastighedstillæg (alle veje):

Hastighed (km/t)	Tillæg (kr.)
140-149	1.000
150-159	1.500
160-169	2.000

Hastighed (km/t)	Tillæg (kr.)
170-179	2.500
180-189	3.000
190-199	3.500
200-209	4.000
210-219	4.500
220-229	5.000
230-239	5.500

Der henvises i øvrigt til Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Hastighed (færdselslovens §§ 41-43 a).

Spirituskørsel med en promille over 2,00

Strafferammen for spirituskørsel med en promille på over 2,00, jf. færdselslovens § 117, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 2, nr. 1, jf. § 53, stk. 1, er 1 år og 6 måneders fængsel.

Strafpositionerne, jf. § 117, stk. 2, nr. 1, vedrørende spirituskørsel med en promille på over 2,00 fremgår af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om Færdsel – Spirituskørsel (færdselslovens § 53), pkt. 5.1.1, og er angivet i skemaet nedenfor.

Strafpositionerne vedrørende spirituskørsel:

	Spirituskørsel over 2,00 promille eller over 1,00 mg pr. liter luft	Spirituskørsel under skærpene omstændigheder	Spirituskørsel i frakendelsestiden
1. gang	20 dages fængsel	30 dages fængsel	30 dages fængsel
2. gang	30 dages fængsel	40 dages fængsel	40 dages fængsel
3. gang	40 dages fængsel	50 dages fængsel	50 dages fængsel
4. gang	50 dages fængsel	60 dages fængsel	60 dages fængsel
5. gang	60 dages fængsel	70 dages fængsel	70 dages fængsel
6. gang	70 dages fængsel	80 dages fængsel	80 dages fængsel

I første- og andengangstilfælde kan frihedsstraffen blive betinget med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling, hvis der ikke tidligere er idømt en betinget dom, som fortsat har gentagelsesvirkning. Der udmåles endvidere en tillægsbøde svarende til en måneds nettoløn.

Der henvises i øvrigt til forarbejderne til lov nr. 363 af 24. maj 2005, jf. Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, L 7

som fremsat, og forarbejderne til lov nr. 524 af 6. juni 2007, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, L 180 som fremsat.

For så vidt angår førstegangstilfælde af spirituskørsel over 2,00 promille udmåles som udgangspunkt en betinget frihedsstraf med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling samt en tillægsbøde på en måneds nettoløn.

I andengangstilfælde af spirituskørsel med en promille på over 2,00 eller en alkoholkoncentration i udåndingsluften på over 1,00 mg pr. liter luft idømmes – afhængigt af straffen i førstegangstilfældet – enten en ubetinget frihedsstraf eller en betinget frihedsstraf med vilkår om samfundstjeneste eller alkoholistbehandling samt en tillægsbøde på en måneds nettoløn.

Ordningen blev indført ved lov nr. 230 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (Udvidet brug af samfundstjeneste og betingede domme med vilkår om alkoholistbehandling for spirituskørsel).

Rigsadvokatens praksisgennemgang vedr. straffelovens §§ 241, 2. pkt. og 249, 2. pkt., § 252, stk. 1 og færdselslovens § 118, stk. 10

I juni 2020 gennemførte Rigsadvokaten efter anmodning fra Justitsministeriet en praksisgennemgang af trykt og utrykt praksis vedrørende sager om overtrædelse af straffelovens § 241, 2. pkt., om uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder, § 249, 2. pkt., om uagtsom legemsbeskadigelse under særligt skærpende omstændigheder, og § 252, stk. 1, om forsætlig fareforvoldelse samt færdselslovens § 118, stk. 10, om særligt hensynsløs kørsel.

Uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 241, 2. pkt.

På baggrund af en gennemgang af samlet set 19 domme fra henholdsvis by- og landsret angående straffelovens § 241, 2. pkt., om uagtsomt manddrab under særligt skærpende omstændigheder, kan Rigsadvokaten konstatere, at strafniveauet spænder fra 1 år og 4 måneders fængsel til 1 år og 6 måneders fængsel, når der alene er tale om et enkelt forhold af overtrædelse af straffelovens § 241, 2. pkt., begået samtidig med overtrædelse af færdselslovens §§ 53 eller 54 om henholdsvis spirituskørsel og kørsel under påvirkning af bevidsthedspåvirkende stoffer, sygdom mv.

Vurderes kørselsforløbet at have været særligt hensynsløst, således at der sker frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 4, og/eller hvor den tiltalte tidligere er straffet

for ligeartet kriminalitet, udmåles straffen fra 1 år og 9 måneders fængsel til 2 års fængsel.

I en enkelt sag er straffen udmålt til fængsel i 2 år og 6 måneder. Dommen, der er gengivet i U 2018.2477 V, vedrører to overtrædelser af straffelovens § 241, 2. pkt., og overtrædelse af færdselslovens § 53, og kørselsforløbet vurderes at være særligt hensynsløst, således at der sker frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 4. I en dom gengivet i U 2019.2748 V udmåles straffen til fængsel i 3 år for tre overtrædelser af § 241, 2.pkt., en overtrædelse af straffelovens § 249, 2. pkt., samt overtrædelse af færdselslovens § 53, ligesom kørselsforløbet vurderes at være særligt hensynsløst, således at der sker frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 4. Det bemærkes, at den tiltalte tillige tidligere er straffet for spirituskørsel.

Det anførte straffniveau ses umiddelbart at være i overensstemmelse med forarbejderne til straffelovens § 241, 2. pkt., idet det fremgår af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010 om ændring af færdselsloven og straffeloven, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 28 og 52, at straffen for uagtsomt manddrab begået i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel i normaltillfælde som udgangspunkt skal udmåles til fængsel i 16-18 måneder. Loven trådte i kraft den 1. juli 2010.

Det fremgår samtidig af forarbejderne, at der kan foreligge skærpende omstændigheder, som medfører, at forholdet skal bedømmes strengere end det angivne normalniveau på 16-18 måneders fængsel, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 28 og 52. En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at den pågældende tidligere er straffet for spirituskørsel, særligt hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for, at føreren af motorkøretøjet har udvist betydelig uansvarlighed. Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2.

I tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, hvor der er tale om en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, skal straffen ifølge forarbejderne fastsættes til et niveau, der er væsentlig strengere end det angivne normalniveau, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L179 som fremsat, side 28 og 52. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. Det samme gælder sager om uagtsomt manddrab, hvor forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1 eller 2,

og hvor kørslen samtidig kan karakteriseres som særligt hensynsløs.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at de groveste tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel – der i praksis før straffeskærpelsen i 2010 som udgangspunkt medførte straffe på mellem 2½ og 3 års fængsel – fremover skal føre til straffe på op til 5 års fængsel, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 28 og 52.

Uagtsom betydelig legemsbeskadigelse under særligt skærpende omstændigheder, jf. straffelovens § 249, 2. pkt.

Rigsadvokaten har samlet set gennemgået 15 domme fra henholdsvis by- og landsret vedrørende straffelovens § 249, 2. pkt., om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse under særligt skærpende omstændigheder. På den baggrund kan Rigsadvokaten konstatere, at såfremt der alene er tale om overtrædelse af straffelovens § 249, 2. pkt., samt overtrædelse af færdselslovens § 53 og/eller § 54, udmåles som udgangspunkt straffe fra 60 dage til 6 måneders fængsel.

Dømmes der tillige for overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, og vurderes kørselsforløbet at være særligt hensynsløst, således at der sker frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 4, eller såfremt den tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet, udmåles der straffe i niveauet fra 8 måneder til 1 års fængsel.

Praksisgennemgangen viser derudover, at i de tilfælde, hvor der tillige straffes for f.eks. flere forhold af overtrædelse af straffelovens § 249, 2. pkt., og/eller overtrædelse af straffelovens § 241, 2. pkt., og hvor kørselsforløbet tillige vurderes at være særligt hensynsløst, således at der sker frakendelse af førerretten i medfør af færdselslovens § 126, stk. 4, og/eller såfremt den tiltalte tidligere er straffet for ligeartet kriminalitet, udmåles straffe på op til 3 års fængsel.

Det anførte strafniveau ses umiddelbart at være i overensstemmelse med forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010, hvor straffen for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249 blev skærpet i samme situationer som for uagtsomt manddrab. Det betyder, at straffen blev skærpet i bl.a. sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Straffen skal i disse tilfælde som udgangspunkt fastsættes til fængsel i omkring 6-8 måneder i normaltilfældene, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 28.

Hvis der foreligger skærpende omstændigheder, skal forholdet bedømmes strengere end normalniveauet og i grove tilfælde af

uagtsom betydelig legemsbeskadigelse begået i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, vil der skulle idømmes straffe, der er markant højere end det angivne normalniveau på 6-8 måneders fængsel. I de groveste tilfælde, hvor der før strafskærpelsen i 2010 blev idømt straffe på 8-10 måneders fængsel, skal der idømmes en skærpet straf.

Forsætlig fareforvoldelse, jf. straffelovens § 252, stk. 1

For så vidt angår sager om overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, om forsætlig fareforvoldelse, har Rigsadvokaten gennemgået samlet set 56 domme fra henholdsvis by- og landsret. På den baggrund kan det konstateres, at strafniveauet spænder fra 7 dage til 4 måneders fængsel, når der alene er tale om overtrædelse af et enkelt forhold af straffelovens § 252, stk. 1. I nogle domme indeholder afgørelsen dog også overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og/eller spiritus/narkokørsel.

I de tilfælde, hvor der er tale om flere forhold af overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, og i nogle tilfælde tillige spiritus/narkokørsel, udmåles straffen fra 4 måneder til 8 måneders fængsel. I sager, hvor der samtidig straffes for øvrige straffelovsovertrædelser, eller hvor den tiltalte er straffet mange gange tidligere, udmåles straffene som udgangspunkt i niveauet fra 8 måneder til 1 år og 3 måneders fængsel.

Der er ikke entydigt fastsat et strafniveau for overtrædelse af § 252, stk. 1, i forbindelse med farlig kørsel i forarbejderne til straffelovens § 252, stk. 1. Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 716 af 25. juni 2010, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 29, at den udmålingspraksis, som domstolene fastlægger i sager om overtrædelse af straffelovens § 241, 2. pkt. og § 249, 2. pkt. i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, forudsættes at have en afsmittende betydning på domstolens strafudmåling i færdselssager omfattet af straffelovens § 252, stk. 1 om forsætlig fareforvoldelse.

Særligt hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 118, stk. 10

Rigsadvokaten har endelig gennemgået samlet set 34 domme fra henholdsvis by- og landsret om overtrædelse af færdselslovens § 118, stk. 10. I tilfælde, hvor der alene er tale om overtrædelse(r) af færdselsloven, kan Rigsadvokaten konstatere, at der som udgangspunkt udmåles straffe fra 10 dage til 50 dages fængsel. Dømmes der tillige for overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, udmåles straffe i niveauet fra 20 dage til 7 måneders fængsel. Praksisgennemgangen viser derudover, at i de tilfælde, hvor der tillige straffes for f.eks. flere forhold af overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, og/eller overtrædelse af andre straffelovsovertrædelser, er strafniveauet fra 7 måneder til 2 år og 4 måneders fængsel.

Det anførte strafniveau ses umiddelbart at være i overensstemmelse med forarbejderne til færdselslovens § 118, stk. 10, hvorefter straffen i normaltildælde som udgangspunkt skal fastsættes til fængsel i 30 dage. Det fremgår endvidere af forarbejderne, at når gerningsmanden tidligere er straffet for særligt hensynsløs kørsel eller anden risikobetonet kørsel, som har været udtryk for en betydelig uansvarlig trafikadfærd, skal det betragtes som en skærpende omstændighed, som medfører, at forholdet skal bedømmes strengere end normaltildældet. Endelig fremgår det af forarbejderne, at hvis der i forbindelse med den særligt hensynsløse kørsel samtidig er en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, skal straffen stige til fængsel i minimum 40 dage, jf. Folketingstidende 2009-10, A, L 179 som fremsat, side 22 ff.”